

Yhteistyöryhmän 9. kokous

Aika: Keskiviikko 11.10.2023 klo 14.30-16.30

Paikka: YM:ssä kokoushuoneessa Kuha (YM, Aleksanterinkatu 7) sekä

Virtuaalisesti: Teamsin välityksellä. Liity tietokoneella tai mobiilisovelluksella [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

Osallistujat

Puheenjohtaja

Juhani Damski, ympäristöministeriö

Jäsenet

Päivi Antikainen, liikenne- ja viestintäministeriö
 Juha Haataja, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Anu Kerkkänen, ympäristöministeriö
 Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö
 Jarmo Muurman, ympäristöministeriö
 Jenni Oksanen, valtiovarainministeriö
 Anne Vasara, ulkoministeriö
 Malena Sell-Myllyoja, ulkomisiteriö
 Anne Vehviläinen, maa- ja metsätalousministeriö
 Anna-Maija Pajukallio, ympäristöministeriö
 Johanna Kohl, Luonnonvarakeskus
 Jyri Seppälä, johtaja, Suomen ympäristökeskus
 Kimmo Tiilikainen, Geologian tutkimuskeskus

Jutta Laine-Ylijoki, Suomen Kiertovoima ry
 Juha Laurila, Kira-foorumi / Rakennusteollisuus ry
 Tuovi Kurttio, Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry
 Jussi Nikula, WWF Suomi
 Mia Nores, Kierrätysteollisuus ry
 Marja Ola, Kaupan liitto ry
 Miira Riipinen, Suomen Kuntaliitto ry
 Helena Soimakallio, Teknologiateollisuus ry
 Pia Vilenius, johtava asiantuntija, Kemianteollisuus ry
 Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto ry
 Jussi Åkerberg, Business Finland
 Minna Ojanperä,
 Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto
 Hanna Savolahti, Suomen ympäristökeskus

Esittelijät

Paula Eskola, Motiva Oy
 Jarmo Heinonen, Business Finland

Sihteeristö

Taina Nikula, ympäristöministeriö
 Hannele Pudas, ympäristöministeriö
 Sari Tasa, työ- ja elinkeinoministeriö
 Riikka Yliluoma, ympäristöministeriö

Esityslista

1) Kokouksen avaus

Puheenjohtaja *Juhani Damski* avaa kokouksen ajassa klo 14.01 ja kertoo ajankohtaisista kuulumisista. Kirjurina toimi *Hannele Pudas*.

2) Edellisen kokouksen muistiinpanot

Kokousmuistiinpanot löytyvät Tiimeristä.

Esitys: Hyväksytään [edellisen kokouksen muistiinpanot](#).

Hyväksytään esitys

3) Kiertotalous hallitusohjelmassa (14.10-14.40)

Hallitusohjelmassa on kiertotaloudesta mm. linjattu, että Suomi parantaa omavaraisuutta ja luonnon tilaa, nostaa jalostusastetta sekä parantaa luonnonvarojen kestävää käyttöä edistämällä kiertotalouden ratkaisuja. Hallitus sujuvoittaa ympäristöön liittyviä lupaprosesseja ja purkaa sääntelyn esteitä kiertotaloudelta, edistää kiertotalousmarkkinoita sekä laatii mineraalistrategian.

Esitys: Keskustellaan hallitusohjelman linjauksista ja seuraavista askelista.

Jarmo Muurman ympäristöministeriöstä esittelee hallitusohjelman kiertotaloutta käsitteleviä kirjauksia, minkä jälkeen kunkin paikallaolevan ministeriön edustajat nostavat keskeisimmät kiertotaloutta koskevat kirjaukset keskusteluun.

Toiveena olisi, että nykyinen hallitus omaksuisi kiertotalouden strategisen ohjelman ja keskustelut tästä on aloitettu.

Sujuvoittaminen ympäristölupa-asioissa on etenemässä, mikä kiertotalouden näkökulmasta on hyvä asia.

Jätelaista siirryttäisiin mahdollisesti kiertotalouslakiin, jossa jäte- kemikaali- ja tuotelaki yhtyisivät. UTU-työ ja EEJ-menettelyt jatkuvat.

Ilmasto, kiertotalous ja biodiversiteetti nostettu myös EU:ssa keskiöön (tuleva puheenjohtajamaa Belgia nostaa vahvasti)

Sampsa Nissinen, TEM:

Teollisuuspoliittinen strategia elinkeinopolitiikan alueella on yksi kärkihanke, johon on ohjausryhmä tulossa. Teollisuuden kiertotalous tulee olemaan osa tätä kokonaisuutta. Mineraalistrategia on myös aloitettu valmistelemaan. Kiertotalous ja kaivosten sivukivi ja rikastushiekka tulee olemaan tarkastelun kohteena. 4% T&K-tavoite hallitusohjelmasta, panosten asettaminen ja suuntaaminen, kiertotalous vahvasti esillä.

Päivi Antikainen, LVM:

Väylärakentaminen ja kehittäminen kiertotalouden näkökulmasta keskeisin hanke sekä tavoite. Väylärakentamisen materiaalikierrätys ja uusiokäyttö otetaan huomioon. Alusjäterikos selvitys käynnistyy. Liikenteen palvelut ja niiden kehittäminen. Vaihtoehtoiset polttoaineet iso teema, johon myös panostetaan liikenteessä.

Anna-Maija Pajukallio, YM:

EU sääntely ohjaa kiertotaloutta. Akut ja autojen elinkaari yhdessä LVM:n kanssa isoina kokonaisuuksina, Vihreät väittämät kiertotalousyksikössä, kaivannaisjättesääntelyn sujuvoittaminen. Paljon on pöydällä.

Jenni Oksanen, VM:

Jäteveron tarkastelu ja kaivosveron korottaminen. Kotitalousvähennyksen selvittäminen ja hyödyntäminen energiaremonteissa .

Juha Haataja, OKM:

Osaaminen korkeakouluissa ja profiloituminen otettu huomioon. Osaaja tarve huomioidaan. Korkeakoulut autonomisia, joten heillä paljon itsemääräämisoikeutta. Todettu ongelmana osaajapula, mistä saadaan alueita osaajatarvealueille, myös ulkomainen osaaminen tärkeää.

Marleena Sell-Myllyoja, UM:

Vienti keskiössä, myös edelläkävijyyttä tärkeää. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko nopealla aikataululla tulossa. Raaka-aineet ja mineraalikumppanuudet, vaikutukset kauppasopimuksiin. Ekosuunnitteluasetuksessa kriittistä tehdä yhteistyötä. Kehityskaikumppanit otettava huomioon kestävyyskokonaisuudessa. WCEF:ssä toivotaan jatkuvan näkyvärooli ja tärkeä UM:lle. DG INTPA, suunnittelee laajempaa kiertotalous kehitystyötä. Resurssikeskus halutaan Suomeen ja Sitraan.

Kimmo Tiilikainen, GTK:

Infrahankkeet ja tavoitteet, kiertotalousstrategia pohjana. CRMA merkittävä buusteri kiertotaloudelle ja kannattaa huomioida. Kiertotalous iso mahdollisuus.

Minna Ojanperä, Syke:

Ollaanko pohdittu kiertotalouden kärkiä? Onko muodostunut käsitys nykyisen komission onnistumista kiertotalouden näkökulmasta?

Juhani Damski, YM:

On pohdittu, muttei lopullisia kantoja. Voitaisiin ottaa tavoitteeksi kokouksissa ottaa kärkiä esille, esimerkiksi joulukuun kokouksessa.

Anna-Maija Pajukallio, YM:

Pyrolyysiöljyllä edistettäisiin kemiallista kierrätystä. Kansallinen EEJ-asetus, jota muut jäsenmaat voivat halutessaan hyödyntää. Ei kuitenkaan suoraan edistä EU:n markkinoita vaan jäsenvaltioiden välillä tulkintaeroja.

4) Kiertotalouden rahoitus (14.40-15.30)

Jarmo Heinonen, BF

Business Finland on käynnistänyt uuden "Circular Transition for Zero Waste" –mission. Missiot ohjaavat jatkossa Business Finlandin strategista ohjelmatoimintaa. Circular Transition for Zero Waste -mission visiona on, että tulevaisuuden kestävä yhteiskunnat kiertotaloutta hyödyntämällä turvaavat luonnonvarojen tuleville sukupolville, vähentävät jätettä ja selviytyvät ekologisista kriiseistä tuotanto- ja kulutustottumusten järjestelmällisillä muutoksilla.

Mission lead on valittu ja julkistetaan n. kahden viikon sisään. Uusi ohjelma Waste into Wealth, jota johtaa Tuomas Lehtinen.

Lisäksi Business Finlandin Lead Company Ecosystems 2020-2023 19 veturista 5 ovat kiertotalouteen erityisesti keskittyneitä: Neste, Borealis Polymers, Fortum & Metsä Group (ExpandFiber), Valmet, Mirka. Veturien ympärillä 50-100 pienempiä projekteja.

Paula Eskola, Motiva Oy

Kiertotalousohjelman väliarvioinnissa nousi esiin, että Kiertotalouden strategisen ohjelman arvioinnissa ([2023](#)) ehdotettiin, että Suomen tulisi harkita kiertotalouden rahoittajia kokoavan foorumin perustamista. Kiertotalous-Suomi KiSu järjesti 7.6.2023 keskustelutilaisuuden/ työpajan suomalaisille rahoitusalan toimijoille, jossa pohdittiin "kiertotalouden rahoituksen foorumin" tarpeellisuutta ja toiminnan sisältöä.

Pöydässä koottuja huomioita (KiSun diat)

Esitys: Keskustellaan esitysten pohjalta kiertotalouden rahoitustoimijoiden yhteistyön edistämisestä.

Marja Ola, Kaupanliitto:

Miten Business Finland tukee Suomessa kiertotalouden edistämistä (jakamistalous, yhteiskäyttö esimerkkeinä), joihin tarvitaan esimerkiksi digitalisaatioissa ja investointeja vahdittamaan?

Helena Soimakallio, Teknologiateollisuus ry:

Lähdetään arvoketju/verkkopohjaiseen tarkasteluun, sopimusmallit ja –ehdot ovat tärkeitä työkaluja. Riskienjako yhteistoiminnallisessa työmuodossa esimerkiksi hankkeissa, vakuutussektori pitäisi saada mukaan, koska riskit ja hyödyt jaettuina.

Mia Nores, Kierrätysteollisuus ry:

Jäte arvoketjussa keskeisesti roolissa, myös kansainvälisessä skaalautuvuudessa. Paikallisissa hankkeissakin tulisi ottaa huomioon.

Jussi Nikula, WWF:

Business model transitions kohdassa oli paljon puhetta kestävästä raaka-aineista, mikä ei tuota riittävää muutosta kestävästä kulutuksesta näkökulmasta yksinään. Pelkkä raaka-aineiden vaihto ei edistä kestävyttä riittävästi. Business model design pitäisi ottaa vahvemmin mukaan, jotta saadaan luonnonvarojen kulutusta alas. Onko riskit ja investoinnit riittävällä tasolla BF:n missiossa ja vetureissa? Businessplanin laskelmat kannattaa huomioida, jos raaka-aineet ovat alihinnoiteltuja. Lisää taloudellista ohjausta, jotta raaka-ainekulutus ratkeaa markkinaehtoisesti.

Miira Riipinen, Suomen Kuntaliitto ry:

kestävän kehityksen rahoituselementit pitäisi kehittää ja viestiä. Hyödyttää hankintojen kautta yrityskehitystä. Toivotaan lisää rahoitusvaihtoehtojen koostamista, kuten Motiva on jo tehnyt.

Taina Nikula, YM:

Voisiko BF:n kiertotalousmission alla edistää rahoituksen puheenvuoroja?

Kimmo Tiilikainen, Geologian tutkimuskeskus:

Suomessa tehtävä Kiertotaloustyö tulisi tehdä siten että kantopintaa kansainvälisesti. Kaivoksien rikastushiekkien ja maiden hyödyntäminen vanhoista kaivoksista, onko potentiaalia? Tarvitaan kaivostoimintaa lisää vihreää siirtymää varten, tarvitaan infrarakentamisyhtiöt kumppaniksi kaivosalueen sisälle. Tarvitaan businessmallin uudistamista, myös kv-tasolla. Yrityksiä mineraalialan investointeihin ja yhteistyöhön.

Jutta Laina-Ylijoki, Suomen kiertovoima ry:

Kestävä rahoituksen mallit pitää tarkastella kokonaisuutena. Rahoituksessa ei lähdetä rakentamaan omaa himmeliä, vaan tarkastellaan muiden rahoituskeinojen suhteen. DNSH- periaatteet rahoitushakemuksiin tulossa. Ei kaivata turhan monimutkaisia rahoitusehtoja ja kuviota.

Jarmo Muurman, YM:

Taksonomian delegoidut säädökset osaksi tulkintaa. Yhteistyössä yksityisten rahoittajien kanssa. CLC:llä olemassa työryhmä rahoituksen edustajille. Rahoittajien omiin verkostoihin tuomaan osaamista ja näkemystä.

Johanna Kohl, Luke:

Rahoittajien tulisi keskustella keskenään, jotta saataisiin sateenvarjopohjaa, eikä päällekkäisyyksiä. Tutkimuslaitokset kannustavat keskustelemaan yhteistyössä agendojen ja tavoitteiden yhdistämistä. Hyödynnetään olemassa olevia työkaluja. Biopohjaiset tuotteet mukaan.

Jyri Seppälä, Syke:

Pitää olla kyky arvioida taksonomiaa, ei vain tulkita.

Jarmo Heinonen, BF:

Kestävyys on pilari, joka otetaan huomioon hyvin vahvasti. Heijastuu erityyppiset murrokset elinkeinoelämään ja yrityksiin, sieltä tulee hyvin aloitteellisia näkökulmia. Arvioidaan arvoketjuja ja

toimintamalleja niin pk- kuin suurilla yrityksillä. Valtavat liiketoimintamahdollisuudet syntyvät. Ei vain tuijoteta sivuvirtoja tai jätteitä vaan tarkastellaan arvoketjuja kokonaisuudessa. Uutta liiketoimintaa halutaan synnyttää. Kaupanalaa voidaan pitää alustana tälle uusien liiketoimintamallien synnyttämiselle. Toivotaan myös vientiin liiketoimintamalleja. Halutaan synnyttää verkostoja, jotta saadaan yksittäisten yritysten toimija laajempia vaikutuksia. Kunnat halutaan mukaan tarjoamaan alustoja yrityksille. Ei haluta luoda akvaariota, vaan konseptit, juota viedään maailmalle. Kunnilla voisi olla tässä roolia.

Helena Soimakallio, Teknologialiitto ry:

Taksonomia voi olla mahdollisesti hyvä kehys, mutta on hyvin eksklusiivinen. Pitäytyminen siinä on liian rajoittavaa. Mia Noresille nosto, tarvitaan rahoitusmalleja pienemmille yrityksille. Olemassa olevien foorumeiden kartoitus ja niiden hyödyntäminen. Täytyy muistaa, että olemassa oleva prosessiteollisuus on tärkeä ja tulee kartoittaa ja hyödyntää.

Paula Eskola, Motiva:

Pureudutaan kiertotalouden rahoitushaasteisiin, ei vain jätteisiin keskittyen. Myös riskinjako ja rahoitushaasteet laajemmin huomioitava. Pitäisi saada yhdistettyä laajempaan kestävyys tarkasteluun myös, ei vain yksin kiertotalous.

Ei ole tullut vielä rahoitusverkostoja vastaan. Nordic roadmap for circular financing tulossa, julkaistaan Reykjavikissa.

Keitä pitäisi olla foorumissa mukana?

Vastauksia otetaan vastaan KiSussa, esimerkiksi sähköpostitse voi lähestyä Paula Eskolaa.

5) Kiertotalouden ajankohtaiset (15.30-15.50)

Varautukaa myös tuomaan keskusteluun muita kiertotalouden ajankohtaisia teemoja ja uutisia.

- Kiertotalouden green deal ja skenaariotyö.
 - Kolmas työpaja perjantaina 13.10.
 - Prosessissa kotipesiä muutosalueille, jotka tukevat sitoutujia
- Miljardien mahdollisuus: kiertotaloudesta reitti hyvinvoivaan Suomeen. Millaisia päätöksiä se meiltä vaatii? 24.11.2023 klo 8.30-13.00 Musiikkitalossa.
- Ajankohtaisista asioista [Kiertotalousohjelman nettisivuilla](#).

6) Muut asiat (15.50-16.00)

- a. Joulukuussa viimeinen yhteistyöryhmän kokous
Toimikausi päättyy joulukuussa. Onko tarvetta tämän kaltaiselle foorumille jatkossa? Ideat ja toiveet voi jakaa sähköpostilla.
- b. Rakennusteollisuus julkaisee biodiversiteettikartan 25.10.
<https://www.lyyti.fi/reg/biodiversiteettikartta>
- c. **Uudelleenkäytön ammattilaisten syyspäivä Mikkeliissä 6.-7.11.23** Ohjelma löytyy: <https://www.renet.fi/jaseneksi/ajankohtaista/>
Uudelleenkäytön ammattilaisten syyspäivä Mikkeliissä 6.-7.11.23 Tervetuloa Mikkeliin maanantaina 6.11. ja tiistaina 7.11.2023 viettämään erinomaista uudelleenkäytön ammattilaisten ja sidosryhmien...

7) Seuraavat kokoukset vuonna 2023

- 18.12.2023 klo 14.30-16.30

Liittinä kokouksen chat-keskustelu:

Antikainen Päivi (LVM)

Fossiilittoman liikenteen tiekarttaa ei tällä hallituskaudella valmistella erillisenä ohjelmana vaan sen sisällöt tullaan sisällyttämään suoraan Kaisuun.

Jussi Nikula

Kysymys: Kiertotalousohjelman arviointi totesi ykkössuosituksiksi taloudellisten kannustimien kehittämisen (eli toisin sanoen luonnonvaraverotus). Onko tilannekuvani oikea, kun en ole havainnut hallitusohjelmassa tai ministeriöiden valmistelussa aloitteita, joissa luonnonvarojen kulutukselle oltaisiin asettamassa jonkinlaista hintaa? (eli ohjelma-arvioinnin ykkössuositusta ei haluta ottaa käyttöön)

Tiilikainen Kimmo (GTK)

Jarmo Muurman mainitsi muovien kemiallista kierrätystä sivuavan asetuksen valmistelun pyrolyysiöljyistä. Mikä tässä on pihvinä ja tavoitteena, saisiko lisätietoa, kun unohdin kysyä..

Nikula Taina (YM) vastaus **Jussi Nikula**

Oksanen Jenni (VM) voisi vähän valottaa laajemmin verotuksen kehittämistä.

Muurman Jarmo (YM)

Hei Jussi, kierotalouden taloudelliset ohjauskeinoja eivät ole hallitusohjelmassa muuta kuin jäteveron laajentaminen. Seuraamme ETLA:n käynnistämää kiertotalouden taloudellisten ohjauskeinojen hanketta., joka ei siis ole hallinnon tilaama.

Kohl Johanna (LUKE)

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230831114125>

Northern natural resources research provides solutions for the green transition – outlook for open strategic autonomy - Jukuri

Ojanperä Minna

Jatkamme mielellään keskusteluja aiheesta, meillä EK:ssa myös pohdinnassa. Löytyisikö yhteisiä viestejä Brysselin koneistoon?

Soimakallio Helena

Laitan tänne chat-kennttää jakoon tiiviin listan teknologiateollisuuden nykyisistä ja suunnitelluista aktiviteeteistä kiertotalouteen(kin) liittyen:

- toimialakohtaisen green deal -sitoumuksen valmistelu jatkuu.
- pidämme syksyn aikana jäsenille kiertotalousklinikoiden sarjaa, joissa teemoina mm. palveluistaminen, digitalisaatio ja materiaalikierrätys
- aloitamme pikaisesti vähähiilisyystiekartan päivityksen, jossa tarkastelussa mm. materiaaliatarve.
- mineraalistrategian valmistelu kiinnostaa ja mielellään osallistumme siihen.
- tulossa mm. biodiversiteetti playbook, johon kootaan käytännön hanke-esimerkkejä luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamisesta ja lisäämisestä.
- kädenjäljen määrittely ja laskentamenetelmän vakionti & vienti EU-tasolle on toiveissa ja työlistalla.

